

Fremtidens Idrætsfaciliteter - med fokus på 'kloge m²'

Fritidssamrådet 24. okt. 2019

Lektor Evald Bundgård Iversen
CISC, IOB, SDU

Kloge m² – hvordan?

'80/60-reglen'

'80/40-reglen'

Datagenerering -> handlinger

Fokus på anbefalinger, der sigter mod benyttelse

Er de kloge m² udendørs?

Fremtidens Idrætsfaciliteter

Med støtte fra

TrygFonden

- Gennemført af Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) og Idrættens Analyseinstitut (Idan)
- Med økonomisk støtte af TrygFonden og Lokale og Anlægsfonden
- Med gode råd fra en følgegruppe med deltagelse fra kommuner, idrættens organisationer, KL, HI og IFFD
- Med deltagelse af 50 kommuner og 874 idrætsanlæg

Tre faser i udviklingen af idrætsfaciliteterne

- En meget stærk vækst i antallet af idrætshaller, svømmehaller, særlige anlæg, udendørs anlæg mv. gennem 50 år
- Fokus på idrætsfaciliteternes kvalitet, æstetik, tilpasning til nye idrætsformer og brugergrupper mv. de seneste godt 20 år (med Lokale og Anlægsfonden som igangsætter og inspirator)
- Udgifterne til etablering og drift af idrætsanlæg udgør langt den største del af de samlede offentlige udgifter til idræt. Øget fokus på idrætsfaciliteternes anvendelse og økonomi de seneste knap 10 år

Idrætsanlægs udfordringer

- Større opmærksomhed mod, at de fleste idrætsanlæg ikke anvendes af en stor del af de idrætsaktive
- Mange idrætsanlæg benyttes ikke i det omfang, de kunne
- Mange kommuner har større fokus på idrætsanlæggenes økonomi
- Vi ved (vidste) ikke ret meget om idrætsanlægs organisering, styring og ledelse på et overordnet niveau og deres betydning for brug, tilfredshed, stand og økonomi

Formål med 'Fremtidens idrætsfaciliteter',

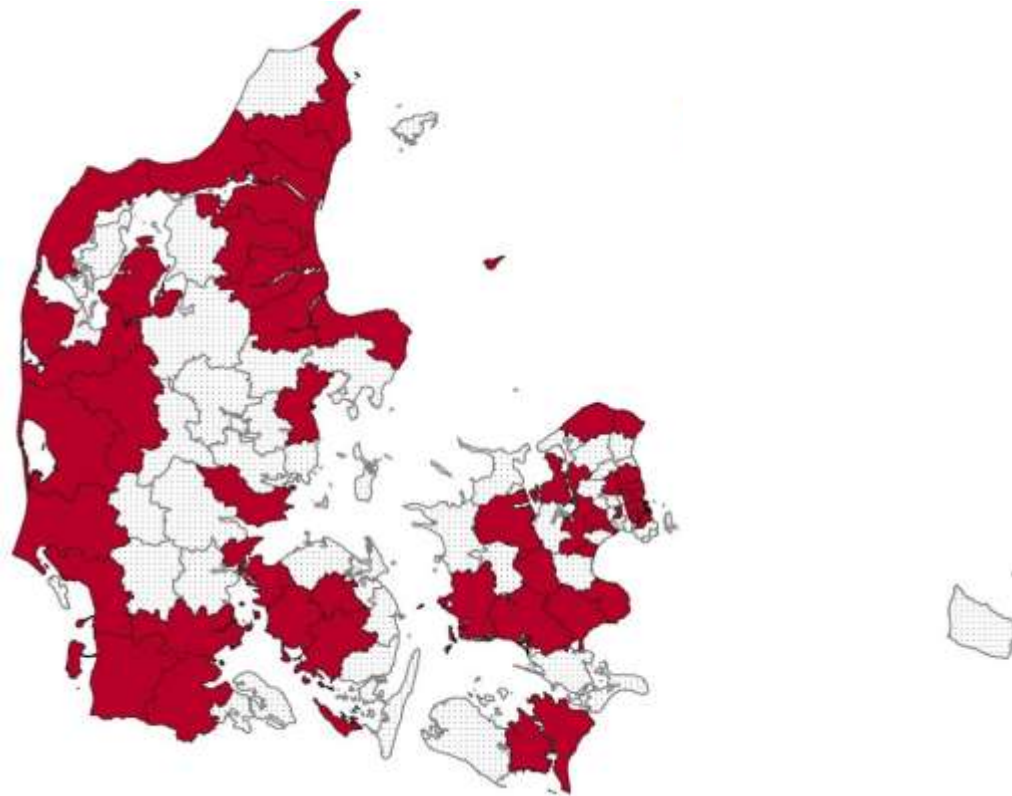
- At undersøge og skabe overblik over idrætsanlæggs **organisering, styring og ledelse**
- At udarbejde og anvende tre mål for idrætsanlæggs præstation (benyttelse, brugertilfredshed og fysisk tilstand)
- At komme med anbefalinger til organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg

Projektets faser

Fase 1 (2016)

Kortlægning af organisering, styring og ledelse:

- Spørgeskema til 50 kommuners administration
- Spørgeskema til 1.039 anlæg i disse 50 kommuner (84 pct. besvaret)

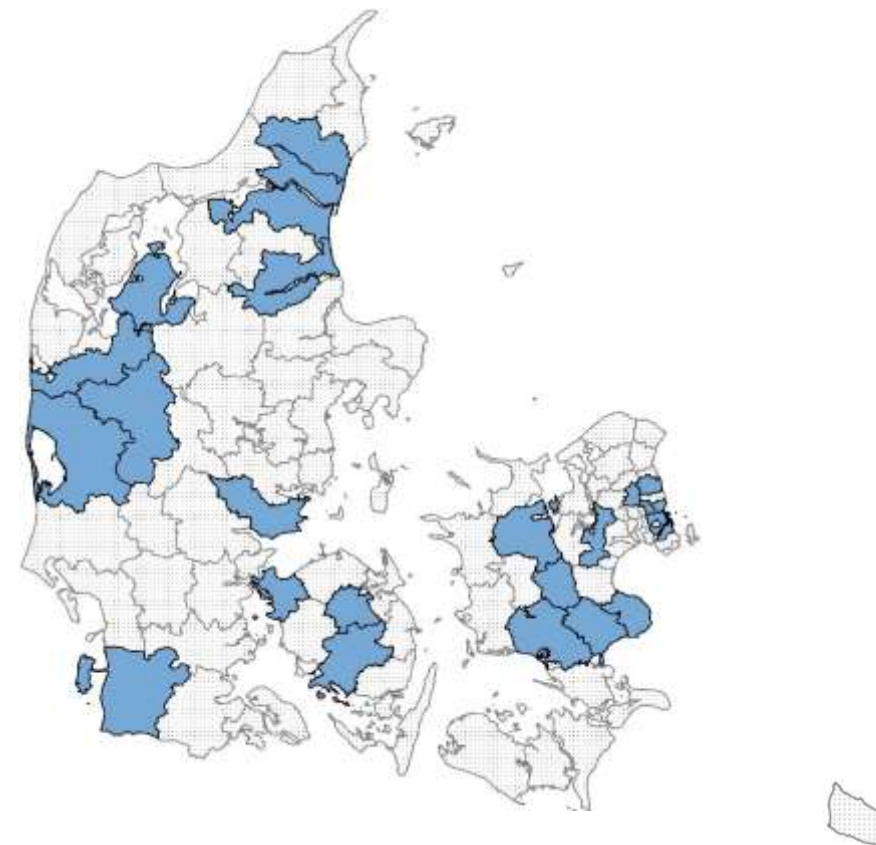

50 kommuner

Projektets faser

Fase 1 (2016)	Fase 2 (2017)
<p>Kortlægning af organisering, styring og ledelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spørgeskema til 50 kommuners administration - Spørgeskema til 1.039 anlæg i disse 50 kommuner (84 pct. besvaret)	<p>Udarbejdelse af præstationsmål for idrætsanlæg samt måling af præstation:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Benyttelse, brugertilfredshed og fysisk tilstand - Indsamlet i 23 kommuner og 290 anlæg (500 faciliteter)

23 kommuner

Projektets faser

Fase 1 (2016)

Kortlægning af organisering, styring og ledelse:

- Spørgeskema til 50 kommuners administrati

ORGANISERING, STYRING OG LEDELSE AF IDRÆTSANLÆG I DANMARK

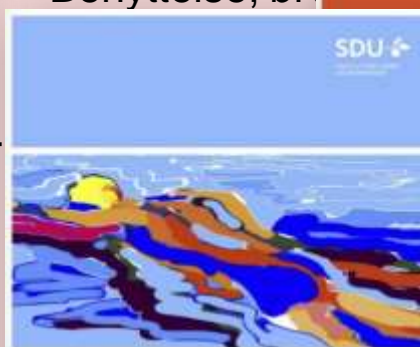
Peter Forsberg, Esald Bundgård Jensen og Jero Hoyer-Kruze

2016

Fase 2 (2017)

Udarbejdelse af præstationsmål for idrætsanlæg samt måling af præstation:

- Benyttelse, br

IDRÆTSANLÆGS BENYTTELSE OG BRUGERNES TILFREDSHED

Jero Hoyer-Kruze, Esald Bundgård Jensen og Peter Forsberg

2017

Fase 3 (2018/2019)

Casestudier af 8 anlæg - udvalgt på baggrund af resultater fra fase 1 & 2:

- Dybdegåen

Skaber ledere af idrætsanlæg offentlig værdi?

PETER FORSBERG & ESALD BUNDGÅRD JENSEN

Etter et år med arbejde med ledelse af idrætsanlæg skaber et offentligt anlæg værdi for kommunen og borgere. Det er en offentlig værdi, der kan måles og som kan bruges til at skabe værdi for kommunen. Dette er en offentlig værdi, der kan måles og som kan bruges til at skabe værdi for kommunen. Dette er en offentlig værdi, der kan måles og som kan bruges til at skabe værdi for kommunen.

Fremtidens Idrætsfaciliteter
Artikler om fremtidens organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg

Esald Bundgård Jensen, Peter Forsberg, Jero Hoyer-Kruze & Oprea Kruze

Idrætsanlæg skal bidrage til det store fællesskab...

Kulturministeriet 2009

BEVÆG DIG FOR LIVET

Kommunal
idrætspolitik

- Afsæt i teorien om offentlig værdi (se f.eks. Moore 1995)
- De politiske ambitioner bør være udgangspunktet for idrætsanlægs indsats
- Vi finder meget brede ambitioner, som prioriterer aktiviteter for borgere i foreninger såvel som uden for foreninger (selvorganiseret idræt)
- Idrætsanlægs støttes, fordi de skaber værdi for samfundet – f.eks. via sundhed, fællesskab, integration, demokrati

Idrætsanlægs status

Resultater fra 23 kommuner,
290 anlæg, 500 faciliteter

Foto: Colourbox

Benyttelse af idrætsanlæg:

- Manuel og konservativ registrering af benyttelsen af idrætsfaciliteter, hverdage, kl. 16-22
- Stor efterspørgsel på tider, særligt fra foreninger – ca. otte ud af ti tider er bookede
- Ikke alle bookede tider anvendes til aktivitet - ca. seks ud af ti tider anvendes i haller/kunstgræsbaner, tre ud af fire i svømmehaller
- Særligt haller og kunstgræsbaner er foreningsarenaer, som kunne bruges mere
- Anlæg med ledere, der fokuserer på at udvikle og understøtte aktiviteter, har højere benyttelse

8 anbefalinger til 'Fremtidens Idrætsfaciliteter'

Anbefalinger på tre niveauer:

- Anbefalinger til det overordnede kommunale niveau
  - Anbefalinger til bestyrelsen i anlægget eller tilsvarende niveau/relation i kommunalt regi
  - Anbefalinger til anlægsledere, der står for ledelsen af selve idrætsanlægget
-
- Afsæt i tankerne om offentlig værdi og en bred konsensus om at flere og flere forskellige brugere skal benytte idrætsanlæggene.
-
- Et 'helheds-billede' på baggrund af desk-research, kvantitative såvel som kvalitative undersøgelser, litteraturen samt erfaringer at have lavet kommunale facilitetsrapporter i 25-30 danske kommuner inden for de sidste 10 år.

Anbefaling 1 (kommunen)

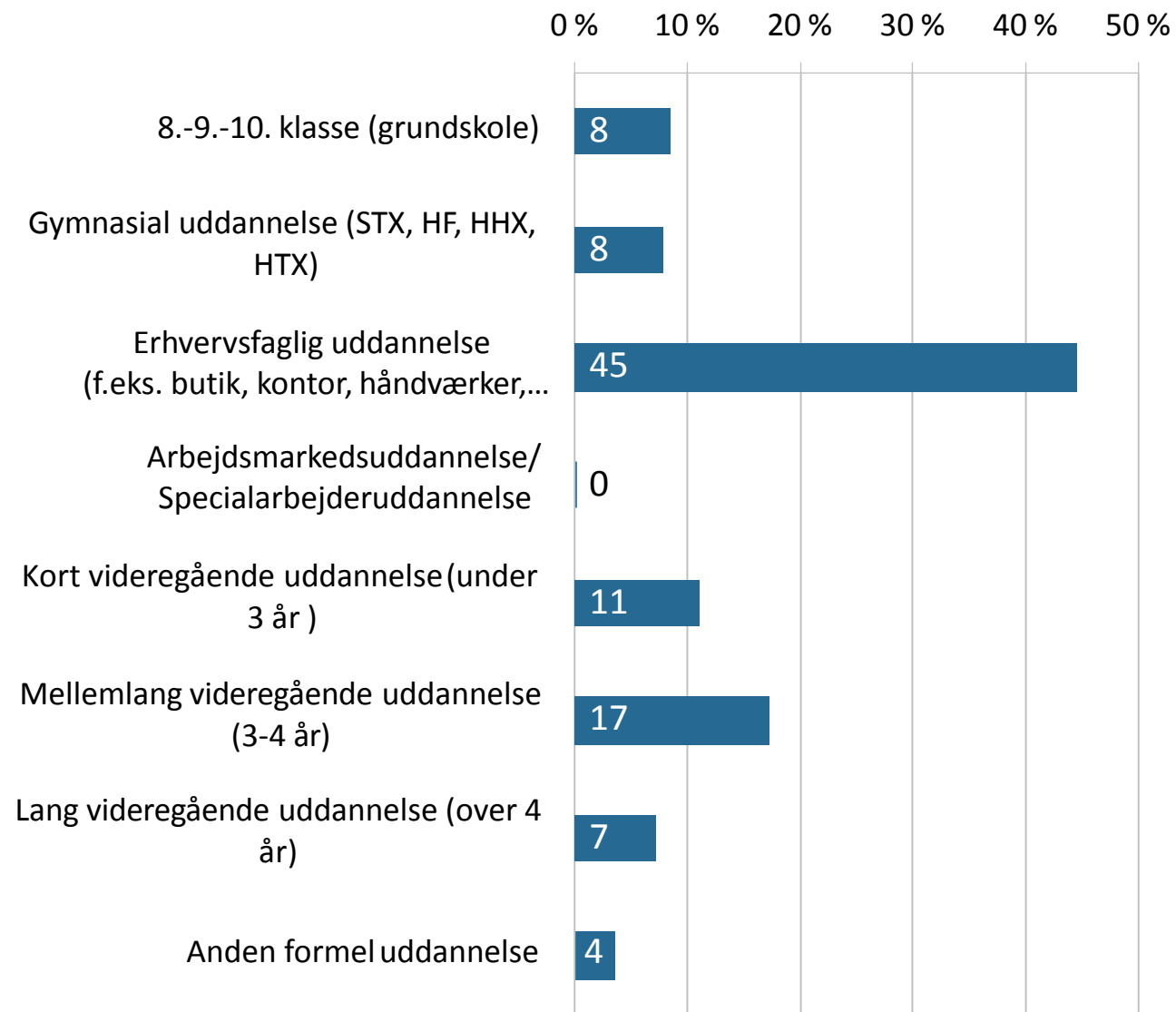
*Eksekvér på en
idrætsfacilitetspolitik, der har
fokus på at servicere flere
forskellige målgrupper*

- Den overordnede politiske ramme er et væsentligt pejlemærke
- Foreningerne har mere end 80% af tiderne mellem 16 og 22
- Give bedre og bredere adgang
- Prioriter andre brugergrupper end foreninger
- Historisk betinget dominans af foreninger
- Kommuner med en facilitetspolitik har højere benyttelse

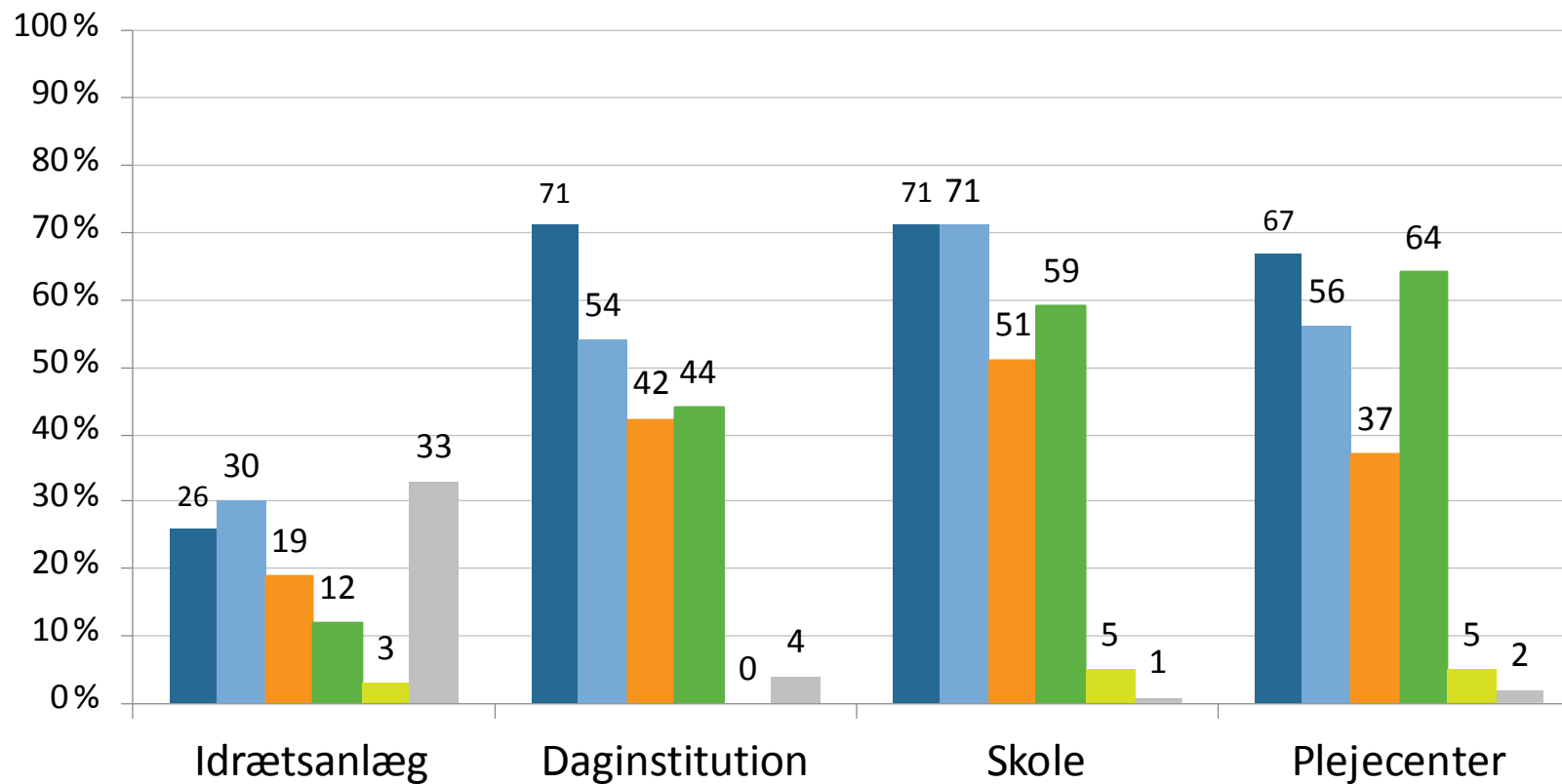
Anbefaling 2 (kommunen)

*Kommuner bør sikre
kompetenceudvikling til
ledere af idrætsanlæg*

Ledernes længst gennemførte formelle uddannelse (pct.)

Ledernes lederuddannelse/-kurser (pct.)

Anbefaling 2

Kommuner bør sikre kompetenceudvikling til ledere af idrætsanlæg

- Ansætte skal klædes bedre på til at arbejde mod mere langsigtede og strategiske mål
- Betydeligt efterslæb i forhold til andre decentrale velfærdsinstitutioner
- Større uddannelsesefterslæb i selvejende institutioner
- Kommuner bør være aktive, men også realistiske
- Fokus på at finde 'de rigtige' fremtidige ledere

Anbefaling 4 (bestyrelser/områdeansvarlige)

Opstil klarere målsætninger og sørg for god opfølgning og kommunikation

- Mange forskellige styringsformer
- Vanskeligheder med at finde rundt i de kommunale bureaukratier
- Forventning om, at anlæg fungerer som et 'mødested'
- Lederne skal i højere grad kunne 'det hele'
- Lederne ønsker klarere målsætninger
- Kommunerne bør investere i at hjælpe lederne med at navigere i forhold til de diffuse målsætninger

Anbefaling 6 (lederne)

Formuler en strategi for, hvordan 'offentlig værdi' skabes og dokumenteres i forhold til alle brugere

- 'Det offentlige' er med afstand den største bidrager til idrætten og i særdeleshed til idrætsanlæg
- Lederen skal arbejde med at definere og dokumentere, hvilken offentlig værdi der skabes
- Skal bl.a. være opmærksom på signaler om at skulle være for flere forskellige brugergrupper
- Lederne skal evne at navigere i en kompleks virkelighed, hvor den 'offentlige værdiskabelse' bliver central for, hvem der får tildelt offentlige ressourcer

Anbefaling 7 (lederne)

Igangsæt handlinger, der fokuserer på at øge anlæggets benyttelse – også for andre end foreninger

- Lederne er tit dybt forankret i foreningslivet
- Foreningerne finder mange steder ”selv ud af det”
- Men i anlæg, hvor lederne fokuserer på at understøtte og udvikle aktiviteter, er der højere benyttelse
- Lederne bør altså bevidst se mod andre aktører end foreninger

Anbefaling 8 (lederne)

*Udfordr eksisterende
tidsskemaer og historisk bestemte
benyttelsesmønstre*

Forholdsvis meget ledig tid og relativ lav benyttelse

Basis for optimering

	Booking, pct.	Benyttelse, pct.	Fremmøde, pct.
Haller (n=321)	83	61	75
Kunstgræs (n=77)	75	61	87
Svømmehaller (n=62)	87	75	91

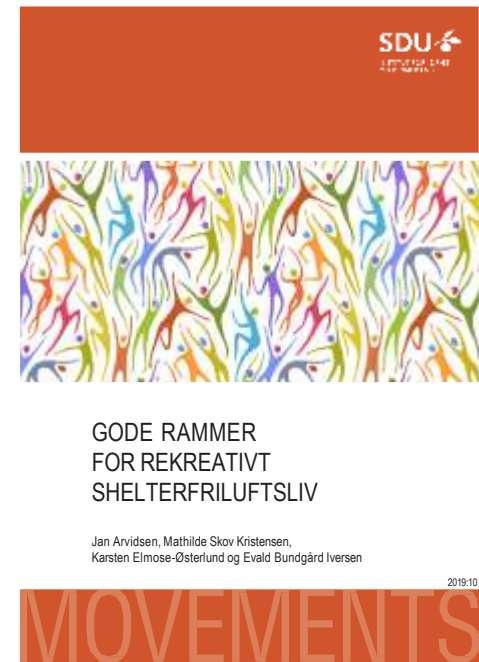
Klogere m2 - udendørs

- Danskernes foretrukne arena (for de voksne) er naturen – og har været det siden (første) måling i 2007
- Men ikke nogen stor vækst i aktiviteter uden for – og ikke store forandringer siden 2007
- 4/6 af mest populære voksenidrætter foregår indendørs
- 9/10 er tilfredse med adgangen til udendørs faciliteter i nærområdet...

Klogere m2 - udendørs

Faciliteter til det aktive udeliv:

- Shelters
  - Nye sheltertyper foretrækkes af mindre erfarne
  - Primært fokus på at være sammen som gruppe
  - Mange familier (60% af brugerne)
  - 7 anbefalinger til udviklingen af shelterfriluftsliv
- Trails
  - Stort frivilligt engagement og kompetence
  - Udfordring med anlæg vs. drift på sigt

TAK

- Kontakt og mere information:
Lektor Evald Bundgård Iversen
Mob: 61664866
Mail: eiversen@health.sdu.dk
- Temaside om projektet på idan.dk
www.fremtidensidraetsfaciliteter.dk